ЗЕМЕДЕЛСКИ ИНСТИТУТ - ШУМЕН
Вх. № 44 Дело № 31.03.16г
Получено ... 200 ... г

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Валентин Дойчев Дойчев, Тракийски университет, АФ, Стара Загора, член на Научно жури (Заповед No НП - 08-45.10.02.2016 год., на Председателя на ССА, София).

Относно дисертационен труд на тема "**Характеристика на репродуктивните качества на нерези и свине майки при различни нива на селекция**", представен от редовен докторант **Мария Стефанова Божкова**, по докторска програма "**Развъждане на селскостопанските животни, биология и биотехника на размножаването**", професионално направление **6.3 Животновъдство**, към Земеделски институт гр. Шумен, за придобиване на образователна и научна степен "**Доктор**" Проучването е проведено под ръководството на доц. дн Апостол Апостолов

Актуалност на дисертационната тема.

Дисертационният труд на докторантката Мария Божкова третира актуален проблем на съвременното свиневъдство. Репродуктивните качества, в основата на които стои многоплодието на свинете, до голяма степен са определящи за икономическата рентабилност на подотрасъла свиневъдство. Намирам, че въпросът за репродуктивните качества на свинете и нерезите и тяхното икономическо значение е разгледан много добре и убедително аргументира необходимостта от провеждането на изследването.

От друга страна, според преобладаващото мнение на специалистите от свиневъдната наука и практика в България, Дунавската бяла свиня е порода отстъпваща в известна степен на масово разпространените в България и по света основни породи свине, както по отношение на репродукцията, така и по отношение на угоителните и кланични качества. В този смисъл докторантката правилно се е насочила към анализ на репродуктивните и продуктивни качества на Дунавската бяла порода и различни кръстоски с нейно участие, анализ на връзките и зависимостите на тези стопански признаци и набелязване на пътищата за усъвършенстването им.

Оценка на литературния преглед.

Литературният преглед е подробен и изчерпателен, като по много балансиран начин представя влиянието на различните фактори върху спермо продукцията на нерезите, настъпването на полова зрялост и репродуктивните качества при свинете. Подробно са разгледани влиянието на сезона, интензивността на селекцията, индивидуалните особености, храненето и телесното състояние. Задълбочено е анализирана също връзката на репродуктивните качества на свинете с тяхната продуктивност, по отношение

преглед е направена характеристика на Дунавската бяла свиня и са представени данни относно числеността и разпространението на породата в страната. Като пропуск определям липсата на подобни данни относно новосъздаваната породна група. За пръв път тя е спомената в раздела "Материал и методи", но като четирипородна кръстоска нерези, на които са проучвани качествата на семенната течност и едва на следващата страница става ясно, че тази четирипородна кръстоска всъщност е новосъздавана породна група, която е обект на проучването.

Цел и задачи на изследването

Според мен съществува известно несъответствие между темата на дисертацията "Характеристика на репродуктивните качества на нерези и свине майки при различни нива на селекция" и поставената цел в която се говори за различни нива на продуктивност.

Задачите за постигането на целта са правилно формулирани, като забележката ми се свежда единствено до точка 7, която касае храненето, а не селекцията.

Оценка на раздел "Материал и методи".

Разделът е изложен на 10 страници като описанието е изчерпателно, точно и много подробно. Работено е по съвременни методи на изследване, а данните са обработени по подходящи за целта статистически методи. Разделът е допълнително онагледен с 9 снимки в 3 приложения.

Пропуските които намирам в методичната постановка на проучването са следните:

Проучването е проведено върху разнороден материал, като са използвани животни от различен генотип.

По-голямата част от проучванията са проведени върху свине от Дунавската бяла порода, като характеристиката на репродуктивните качества на свинете при различни нива на признаците от собствената продуктивност, влиянието на някои генетични и средови фактори върху продуктивността на свинете, както и влиянието на телесното състояние на свинете върху техните възпроизводителни способности.

Същевременно показателите на семенната течност са проучвани върху нерези от три произхода - чистопородни (ДБ), двупородни кръстоски (АЛ х П) и четирипородни кръстоски [♀ДБ х ♂ (АЛ х П) х ♂ДЛ], които всъщност са от новосъздаваната породна група. Влиянието на интензивността на растежа, дебелината на сланината и процента на нетлъсто месо върху възрастта на настъпване на половата зрялост е проучено върху женски прасета, които са също от новосъздаваната породна група.

В раздела материал и методи не е посочена породната принадлежност на свинете включени в експеримента за проучване влиянието на повишеното ниво на енергия върху млечността и живото тегло на свинете. Едва в точка 11 от изводите става ясно, че този експеримент е проведен със свине от Дунавската бяла порода.

Приравняването на възрастта на тестираните нерезчета е направено на базата на 700 gr ср. дн. прираст, а съгласно цитираната методика това трябва да се прави на базата на 800 gr ср. дн. прираст.

Прави добро впечатление, че е използвана съвременна апаратура за измерване на дебелината на сланината и на m. longissimus и определяне на тази база на процента на "нетлъсто месо" в трупа. Считам, че този израз е по-правилен от използвания в дисертацията израз "постно месо". Отчитам като пропуск факта, че не е измерена дебелината на сланината и в пунктовете $СКЛ_2$, по приетата у нас методика. Това би позволило сравнение и по-широк анализ на данните, а защо не и бъдеща работа по актуализиране на методиката по която се работи у нас.

Оценка на получените резултати и техния анализ

Получените резултати са систематизирани в 7 основни раздела на 51 страници. Данните от опитите са онагледени в 30 таблици и 4 фигури.

Проучването е обширно, като обхваща много показатели. Получените резултати са задълбочено интерпретирани и се забелязва умението на авторката да открои най-съществено. Приятно впечатление прави, че след анализа на данните във всяка таблица, на фона на обширната литературна информация, авторката сполучливо прави конкретно заключение.

Държа да отбележа, че животните използвани в проучването (*авторката няма вина за това*) отстъпват значително по отношение на репродуктивните качества и на признаците от преценката по собствена продуктивност на свинете от широко разпространените съвременни породи. Възрастта от 187,7 дни (таблица 4.8.) е твърде висока при жива маса 68,9 kg. Не са добри и данните представени в таблица 4.10. - плодовитост 9,13 и маса на прасетата на 21-я ден - 4,56 kg. Високата жива маса на прасетата при раждане - 1,502 kg, съм склонен да разглеждам по-скоро като следствие от ниската плодовитост.

Направените в дисертационния труд изводи произтичат от получените резултати и отговарят на поставената цел на проучването. Те дават обстойна и целенасочена информация за влиянието на изследваните фактори върху репродуктивните качества на свинете и нерезите.

Авторефератът отразява правилно приложените методи на изследване и дава добра представа за основните резултати от проучването.

Във връзка с дисертацията са публикувани 3 колективни научни труда, като на единият от тях докторантката е водещ автор.

Заключение:

Въз основа на изброените достойнства на дисертацията, отчитайки обема на проведеното проучване и широтата на познанията на авторката считам, че дисертационният труд дава основание за присъждането на Мария Стефанова Божкова на образователната и научна степен „доктор".

28.03.2016 г.
Стара Загора доц. д-р Валентин Дойчев